

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Fauske, 22.januar, 2012

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

E-post: nve@nve.no

Høringsuttalelse melding og forslag til utredningsprogram for Øyfjellet vindkraftverk i Vefsn kommune

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Beskrivelse og nøkkeldata av Øyfjellet vindkraftverk

Tiltakshaver opplyser følgende om Øyfjellet vindkraftverk:

- Teknisk potensiale > 500 MW
- Arealbruk omtrent 40km²
- Potensial for > 200 vindturbiner

- I det samme området planlegges to andre vindkraftprosjekter:
 - Kovfjellet vindkraftverk
 - Stortuva vindkraftverk

- På Reinfjellet foreligger konsesjonssøknad for Mosjøen vindkraftverk

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Storgt. 39, 8200 Fauske

Tlf: 952 26425

www.fnf-nett.no/nordland

nordland@fnf-nett.no

Medlemmer i FNF Nordland: Turistforeningene i Nordland, KFUM/ KFUK Speidere på Helgeland, Norges speiderforbund i Salten, Norges Jeger og Fiskeforbund Nordland, Nordland Orienteringskrets, 4H Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, NOF Nordland, Sykklistenes Landsforening Bodø, Salten Naturlag, Leknes Padleklubb, Polarsirkelen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd

FNF Nordland har følgende innspill til melding og utredningsprogram for Øyfjellet vindkraftverk:

Behovet for mer kraftutbygging

I Nordland er kraftoverskuddet på over 40 prosent. Det vil si at kraftproduksjonen er større enn forbruket og at en fortsatt storstilt kraftutbygging i kombinasjon med en begrenset kapasitet i overføringsnettet vil bidra til å øke kraftoverskuddet ytterligere.

FNF Nordland understreker at vi ikke er i mot produksjon av fornybar energi, er opptatt av en miljøvennlig produksjon og en klimavennlig energipolitikk som i større grad tar høyde for å vurdere tiltak som energieffektivisering, industriomlegging, ”kortreist kraft” og ny energiproduksjon. I disse tiltakene finnes det stort potensial for å frigjøre mer energi fremfor en økt produksjon av en upopulær og subsidiert vindkraft.

FNF Nordland forventer en utredning om hvordan mer kraftutbygging i Nordland vil ha for klimagassutslipp lokalt og globalt (kraftbehov og klimaregnskap).

Naturmangfoldloven

Lovens formål jf. §1 er ”*at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også for samisk kultur.*”

Naturmangfoldloven er en sektorovergripende lov som skal virke sammen med annet lovverk. Lovens §§ 8 – 12 omhandler hvilke forvaltningsprinsipper som skal utgjøre rammene for forvaltningen: Alle tiltakshavere plikter å kvittere ut at de bygger sine søknader og utredninger på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok skal føre – var - prinsippet legges til grunn. I et økosystem skal de nye tiltakene videre sees i sammenheng med andre belastninger på økosystemet.

I henhold til forvaltningsprinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 henstiller vi om at alle disse vurderingene blir gjort. Et godt kunnskapsgrunnlag baserer seg på eksisterende data i kombinasjon med grundige undersøkelser og feltarbeid foregått på den tiden av året (sommerhalvåret) det er mulig å innhente tilstrekkelig data. Dersom utredningene innehar mangler og et svakt kunnskapsgrunnlag er dette en saksbehandlingsfeil som danner grunnlag for å kunne påklage vedtak i en konsesjonsbehandling.

Landskap og INON

Nordland mistet 701 km² villmarkspregede områder og 978 km² inngrepsfrie naturområder i perioden 1988-2003. Dette er mer enn noe annet fylke i Norge. Tap av INON er i strid med nasjonal arealpolitikk, hvor det i flere stortingsmeldinger de senere årene er uttrykt at det skal planlegges på en måte som tar hensyn til at inngrepsfrie naturområder i størst mulig grad bevares for framtida. I Stortingsproposisjon 1 S (2009-2010) fra Miljøverndepartementet, er INON et eget arbeidsmål som går ut på ”*å sikre at attraktive naturområder med urørt preg blir tekne vare på*”. Kartleggingen for perioden 2004-2008 viser at det fortsatt er stort utbyggingspress da 142 km² inngrepsfrie naturområder og 16,7 km² villmarksprege områder gikk tapt i Nordland. Og vassdrags- og energisektoren står for ca. 40 % av bortfallet.

Det planlegges (potensielt) 200 vindturbiner som kan nå en høyde på 200 meter (til vingspissen). Vindturbiner er svært synlige i landskapet over store avstander, og kan føre til omfattende visuelle endringer i landskapet. Landskap kan ha store naturverdier og historiske verdier og Norge er forpliktet til å bevare. Derfor er det viktig at utredningen omfatter og avklarer hvilke estetiske/visuelle effekter, og landskapsmessige interesser som vil bli berørt (friluftsliv, reiseliv, bebyggelse osv.). Bilder og visualiseringer av planområdet og vindturbinenes dimensjon er en selvfølge og det bør settes krav til at bilder ikke er overeksponerte (hvit og lys himmel kan medføre at turbinene ”flyter” i ett med himmelen). Bilder i forskjellig lys- og værforhold er derfor ønskelig.

Biologisk mangfold

All energiproduksjon vil i større eller mindre grad ha negative konsekvenser for natur og miljø. Arealinngrep og nedbygging eller oppsplitting av arters leveområder er den største trusselen mot biologisk mangfold. Vindkraft er den mest arealkrevende formen for energiproduksjon og store vindkraftverk vil derfor lite miljøvennlig dersom det går ut over andre miljømål. Særlig dersom situasjonen tilsier at det ikke er et reelt behov for mer kraftutbygging.

Arealinngrep er en av de viktigste årsakene til tap av biologisk mangfold og et vindkraftanlegg beslaglegger store arealer og vil påvirke det biologiske mangfoldet i form av forstyrrelser, habitatforringelser, kollisjoner med fugl og virkningene knyttet til veier og kraftledninger. Alt dette må bli avklart i utredningen.

- Biologisk mangfold må være grundig undersøkt og kartlagt.
- Vurdering av konfliktgraden en eventuell utbygging vil ha.
- Avklaring på hvilke naturtyper og arter (vanlige og rødlistearter) og andre naturverdier som vil forventes å bli berørt, redusert eller gå tapt.

Vernekonflikter

I meldingen kommer det frem at planområdet ikke direkte berører vernede eller foreslåtte vernede områder, men at det er en buffersone på noen hundre meter fra nordenden av Lomsdal Visten nasjonalpark. Det er derfor naturlig at utredningen tar høyde for å vurdere konflikter med verneverdiene.

Fugl

En vindkraftutbygging vil medføre en risiko for kollisjoner, forstyrrelser og forringede leveområdene for fugl tilknyttet området. I planlegging av vindkraftutbygging bør erfaringer og eksempler fra andre vindkraftverk benyttes for å vurdere hvilke konsekvenser en eventuell utbygging kan ha og hvilke avbøtende tiltak som kan iverksettes. Erfaringer fra andre vindkraftverk i Norge viser at vindturbiner og rovfugl er svært konfliktfylt og i utredningen for fugl blir det knyttet en usikkerhet i forhold til kollisjonsrisiko. Erfaringer fra vindkraftverket på Smøla viser at rype og havørn er de artene som er mest utsatt for dødelighet i forbindelse med vindturbiner og kollisjoner. Studier fra blant annet California, USA, har vist at kongeørn er en av de mest sårbare artene for kollisjoner med vindturbiner (Vår Fuglefauna 34 2011, nr. 3).

FNF Nordland ber om at utredningen omfatter;

- Hvilke arter som finnes i området
- Hekkefugler og hekkelokaliteter. Det vil naturligvis være en hyppigere trafikk av hekkefugler i området.
- Viktige rasteplasser. Hvilke konsekvensene tiltaket vil ha for fuglene som bruker området som rasteplass og til næringssøk

Friluftsliv

Et vindkraftverk vil legge beslag på store utmarksarealer og vindturbiner er synlige på lang avstand og fremstår som fremmedelementer i naturen. Store tekniske installasjoner som trafostasjon, servicebygg og et nettverk av anleggsveier vil forringe friluftslivsutøvelsen og naturopplevelsen reduseres.

Utredningen må omfatte bl.a.:

- Friluftslivets verdi og betydning både lokalt, regionalt, nasjonalt og til alle årstider.
- Det må vurderes i hvilken grad opplevelseskvalitetene endres/reduseres
- Potensialet området har for utøvelse av friluftsliv i et fremtidsperspektiv.
- Hvis tiltaket har negative effekter på rypebestanden, vil også jegerinteressene påvirkes.

- Samlet vurdering og avbøtende tiltak.
- I meldinga for Øyfjellet vindkraftverk blir det fremstilt at utbyggingen vil tilrettelegge for lettere adkomst og derfor få økt verdi til friluftsliv. FNF Nordland ber om en grundig avklaring og dokumentasjon på hvordan utbygging skal få en økt verdi for friluftsliv.

Støy

Støypåvirkningene på dyre- og fugleliv, samt friluftsliv fra et eventuelt vindkraftanlegg må vurderes fra anleggsfase til driftsfase.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Arbeidsutvalgsleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator arealforvaltning

Kopi til: Nordland fylkeskommune, Plan og Miljø
Nordland fylkeskommune, Folkehelse
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen
Vefsn kommune
Friluftslivets Fellesorganisasjon
Sametinget
Reindriftsforvaltningen i Nordland
Polarsirkelen Friluftsråd

